

Jazyková analýza textu (řešení)

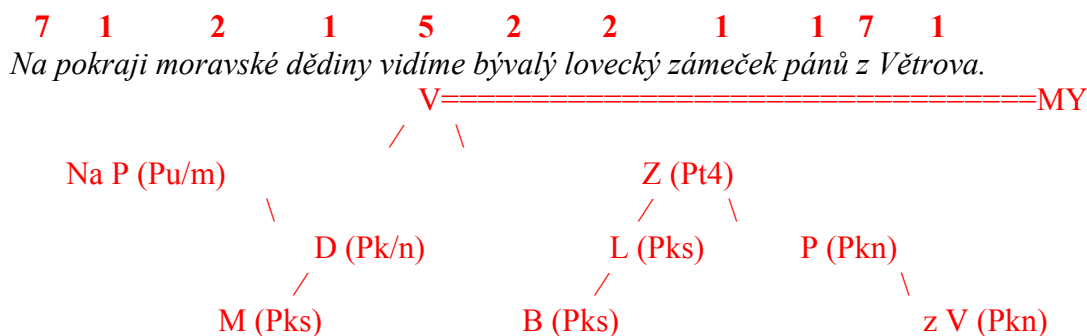
Výchozí text

Na pokraji moravské dědiny vidíme bývalý lovecký zámeček pánů z Větrova. Je omítnutý pampeliškovou žlutí, má věžičky pokryté prejzy a korouhvičku s kohoutem. V zámečku je dětský domov. Žijí v něm děvčata a kluci od šesti do patnácti let, všeobecně zvaní Větrováci.

1. Kterými slovními druhy jsou podtržená slova v textu? Označte číslem nad vybrané slovo.

(v) něm = zájmeno; od = předložka; všeobecně = příslovce; zvaní = příd. jméno;

2. Určete v následující větě slovní druhy (číslem nad každé slovo) a znázorněte stavbu věty jednoduché. Graf popište.

3. Vypište z textu všechna přídavná jména slovesná a napište k nim základové slovo.

bývalý – býval

pokryté - pokryt

omítnutý - omítnut

zvaní –zván

Pozn.: základovými slovy jsou přičestí

4. Vypište z poslední věty textu slovesný tvar, pojmenujte ho a určete slovesné kategorie.

Žijí: **přítomný čas, tvar jednoduchý, určitý**; os. 3. č. množ. zp. oznam. čas přít. rod činný, vid D

5. Od slovesa *vidět* vytvořte uvedené slovesné tvary:

kmen přítomný: **vid-**

kmen minulý: **vidě-**

přičestí minulé: **viděl**

přičestí trpné: **viděn**

opisné pasívum: **být viděn**

přechodník přítomný (všechny tvary): **vida, vidouc, vidouce**

přechodník minulý (všechny tvary) ----- / **uviděv, uviděvši, uviděvše**

přídavné jméno slovesné:

- a) z přičestí trpného: **viděný**

- b) z přechodníku přítomného: **vidící**
c) z přechodníku minulého: **--- /uviděvší**
podstatné jméno slovesné: **vidění**

6. Proveďte slovotvorný rozbor a stavbu slova zámeček. Nezapomeňte uvést správnou terminologii.

a) **Slovotvorný rozbor:**

Základové slovo: **zámek**

Odvozovací základ: **zámek-**

Slovotvorný základ: **zámeč-**

Slovotvorný formant: **-ek**

b) **Stavba slova:**

zám (kořen) –**eč** (přípona) – **ek** (přípona)

7. U přídavného jména *lovecký* určete jmenné kategorie.

lovecký: 4. p. č. j. rod muž. přídavné jméno tvrdé

8. Do první věty textu vložte vhodnou částici – větu napište.

... *opravdu, skutečně* (ujišťování); *snad, pravděpodobně* (nejistota); **částice modální**

9. Slova *děvčata* a *kluci* nahrad'te jednoslovným vyjádřením. (**děti, mládež**)

10. V kterém řádku (řádcích) jsou pouze antonymní dvojice?

a) *pára – led, krev – mléko, víno – pivo*

b) *dlouhý – nekonečný, snědý – opálený, silný slabý*

c) *ticho – hluk, přímka – křivka, zisk – ztráta*

d) *čilý – mrštný, zřejmý – nápadný, rovný – ohnutý*

11. Opravte chyby.

Mount Everest stál **osamělý** a záhadný až do 29(.) května 1953, kdy horolezecká výprava **zlezla** jeho vrchol. Chlapci si představovali, **jak by** to vypadalo, kdyby podnikli výlet na **Divoký** západ. **Zpočátku** jezdila nejvýše **90kilometrovou** rychlostí. S rukama **zkříženýma** za zády sledoval **výskající** děti. Dennodenně se s ní loučil slovy: „A zítra **na shledanou**.“ Všechny nabyté vědomosti se snažil u **slovnědruhového** rozboru **zúročit**. Můj přítel je velmi zcestovalý (i **scestovalý**), navštívil **dokonce** i Dálný **východ**. Nedokázal se s její smrtí vyrovnat a spáchal sebevraždu skokem se (**i ze**) skály.

